

Pūblijs Vergilijs Marons (70. – 19.g. p.m.ē.) – viens no ievērojamākajiem Senās Romas literatūras „zelta laikmeta” pārstāvjiem. Vergilijs tika augstu vērtēts ne vien antīkajā pasaulē, bet arī viduslaikos un jaunajos laikos. “Eneīda” parasti tiek uzskatīta par ievērojamāko Vergilija darbu. Tajā vēstīts par romiešu priekšteci Eneju (Aineju), kurš devies prom no iekarotās Trojas un pēc ilgiem klejojumiem nonācis Itālijā. Vergilijs, rakstot „Eneīdu”, iedvesmojies no Homēra eposiem „Īliada” un „Odiseja”. Arī pats dzejnieks kļuvis par iedvesmas avotu nākamajām autoru paaudzēm. Līdz ar to “Eneīdai” veltītajā izstādē aplūkojami gan Homēra eposu izdevumi, gan teksti, kuros redzam Vargilija daiļrades recepcijas aspektus, tostarp arī pašu dzejnieka tēlu. Vergilija “Eneīda” iedvesmojusi arī māksliniekus savos darbos attēlot gan pašas poēmas tematiku, gan ar to pastarpināti saistītos aspektus. Tālab izstādē aplūkojamas arī mākslas darbu digitālās reprodukcijas.

Vergilija *Eneīda* (*Aineida*)

Izstāde sniedz ieskatu “Eneīdas” publicēšanas vēsturē, kas būtiski, jo poēma tika regulāri izdota visā Eiropā. Vatikānā tiek glabāti senākie zināmie “Eneīdas” fragmenti rokrakstā no m.ē. 5. gs., bet iespiestā formā poēma pirmo reizi tapa 1469. gadā Romā. LU Bibliotēkā tiek glabāti īsti dārgumi – „Eneīdas” 16.–18. gadsimta izdevumi.

19. gadsimtā „Eneīda” bija zināma jebkuram izglītotam cilvēkam. Izstādē pārstāvēti vairāki šī laika izdevumi dažādās formās – gan latīņu valodā, gan tulkojumos, gan papildināti ar izdevēju komentāriem. Ļoti īpaši ir eksemplāri, kur to bijušie īpašnieki un lasītāji atstājuši savas piezīmes – teksta fragmentu tulkojumus, zīmējumus. Mūsdienās „Eneīdu” turpina tulkot un izdot atkārtoti. Izstādē aplūkojami arī salīdzinoši jauni poēmas izdevumi dažādās valodās, kā arī literatūras pētnieku darbi, kas veltīti Vergilijam un viņa daiļradei

Arī Latvijas teritorijā Vergilija daiļrade turēta cieņā, skolās viņš bijis viens no lasītākajiem latīņu autoriem. Vienīgais tulkojums latviešu valodā, kas ietver visu “Eneīdas” tekstu, ir Augusta Ģiezena (1888.–

1964.), ievērojamā klasiskā filologa un antīkās literatūras tulkotāja, atdzejotā un Ābrama Feldhūna (1915. –2009.) rediģētā un komentētā “Eneīda”.

Izstāde ir nozīmīga arī tālab, ka 2023. gadā aprit 135 gadi kopš Augusta Ģiezena dzimšanas. Lasot Vergilija “Eneīdu” latviešu valodā, godinām gan tās tulkotāju Augustu Ģiezenu, gan arī antīko tekstu tulkošanas tradīciju kā tādu (izstādē, piemēram, aplūkojams 1885. gadā izdots Vergilija “Eneīdas” pirmā dziedājuma tulkojums, ko tā autors Matīss Siliņš nodēvējis par mēģinājumu latviešu heksametros).

